

Beslutad av: Hälsa- och omsorgsnämnden
Framtagen av: Towa Nilsson, utvecklare
Uppdaterad: <Uppdaterad>

Beslutsdatum: 2022-12-22
Dokumentansvarig: Områdeschef
Diarienummer: 2022-00152
Giltighetstid: Tillsvidare

Innehåll

1 Syfte med riktlinjerna	4
1.1 Avgränsningar av riktlinjer	4
2 Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade... 4	4
2.1 Syfte och mål med lagstiftningen	4
2.2 Goda levnadsvillkor	4
3 Målgrupp och rätten till stöd enligt LSS..... 5	5
3.1 Personkrets enligt LSS.....	5
4 Barnperspektiv och barnkonventionen	6
4.1.1 Föräldraansvaret	6
4.1.2 Orosanmälan till socialtjänsten.....	7
5 Handläggning och dokumentation	7
5.1 Ansökan.....	7
5.1.1 Vem kan göra ansökan?	7
5.1.2 Hur görs en ansökan?	8
5.1.3 Förhandsbesked.....	8
5.2 Utredning och bedömning av behov av en insats	8
5.3 Kommunicering	9
5.4 Beslut.....	9
5.4.1 Överklaga ett beslut.....	9
5.5 Uppdrag och verkställa beslut om LSS-insats	9
5.5.1 Avgifter	10
5.6 Uppföljning och omprövning av beslut	10
5.7 Dokumentation	10
6 Insatser enligt LSS	10
6.1 Rådgivning och annat personligt stöd enligt 9 § 1 LSS	10
6.2 Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans enligt 9 § 2 LSS	10
6.2.1 Tillfällig utökning av personlig assistans	11
6.2.2 Personlig assistans till barn	11
6.2.3 Personlig assistans och föräldraansvar.....	11
6.2.4 Personlig assistans i barnomsorg och skola	11
6.2.5 Personlig assistans på daglig verksamhet.....	11
6.2.6 Personlig assistans efter 66-årsdagen	11
6.2.7 Gränsdragning mellan kommunen och Försäkringskassan.....	12
6.3 Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	12
6.3.1 Ledsagarservice och bostad med särskild service.....	12
6.3.2 Ledsagarservice och resor	12
6.4 Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	12
6.4.1 Biträde av kontaktperson i en bostad med särskild service	12
6.5 Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS.....	13
6.6 Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS	13
6.7 Korttidstillsyn för skolgång över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov enligt 9 § 7 LSS.....	13
6.8 Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet enligt 9 § 8 LSS	13
6.9 Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna enligt 9 § 9 LSS	14
6.10 Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig enligt 9 § 10 LSS.....	14
6.11 Individuell plan.....	14

7 Ansvarsfördelning mellan bosättningskommun och vistelsekommun..... 14

1 Syfte med riktlinjerna

Riktlinjerna avser Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Riktlinjerna avse ge ramar för handläggning av ärenden inom LSS. Syftet med riktlinjerna är att garantera en säkrare handläggning och en individuellt behovsanpassad bedömning, oavsett vilken handläggare som utreder och beslutar i det enskilda ärendet.

Syftet med riktlinjerna är också att säkerställa rättssäkerheten för den enskilde brukaren genom gemensamma principer som utgångspunkt för den individuella bedömningen.

Riktlinjerna ska vara vägledande även för verkställande enheter.

Riktlinjerna utgår från gällande lagstiftning, rättspraxis, förarbeten till aktuella lagar och föreskrifter från Socialstyrelsen samt andra relevanta rättskällor.

1.1 Avgränsningar av riktlinjer

Riktlinjerna ska ses som en vägledning i handläggningen och bedömningen av insatser men ersätter ej gällande lagtext. Lagstiftning, rättspraxis och annan gällande reglering är föränderlig vilket också kan ändra hur utredning och bedömning görs. Riktlinjerna ska uppdateras vid förändring av lagstiftning eller rättspraxis.

2 Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade

2.1 Syfte och mål med lagstiftningen

LSS är en rättighetslag vars syfte är att ge stöd till personer med omfattande och varaktiga funktionshinder. Den enskilde ska enligt LSS garanteras goda levnadsvillkor.

Målet med insatserna är att personer med funktionsnedsättning ska känna delaktighet och jämlikhet i samhället, vilket innebär att den enskilde ska kunna delta i samhällslivet på samma villkor som andra. Insatserna i LSS ska bidra till att minska svårigheter i den dagliga livsföringen för personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lättillgängliga för de personer som behöver dem samt stärka deras förmåga att leva ett självständigt liv.

2.2 Goda levnadsvillkor

I 5 § och 7 § LSS anges att målet ska vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra och tillförsäkras goda levnadsvillkor. Bestämmelserna om goda levnadsvillkor i 7 § LSS bör läsas tillsammans med 5 och 6 § LSS.

Det finns ingen enskild definition av begreppet goda levnadsvillkor utan bedömning av vad goda levnadsvillkor är ska göras individuellt i varje enskilt ärende. Vid bedömning av om goda levnadsvillkor uppnås ska följande beaktas:

- Jämlikhet i levnadsvillkor

- Delaktighet i samhällslivet
- Kunna leva som andra
- Självbestämmanderätt
- Integritet
- Inflytande och medbestämmande

Personer med funktionsnedsättning som får stöd i LSS ska med andra ord inte ha sämre levnadsvillkor än personer utan funktionsnedsättning i motsvarande ålder och livssituation. Detta innebär dock inte att man alltid får det man helst önskar då ambitionen ska vara att tillgodose den enskildes önskemål inom rimliga gränser för vad som är goda levnadsvillkor för alla medborgare.

3 Målgrupp och rätten till stöd enligt LSS

Rätt till insatser enligt LSS har den som:

- Omfattas av någon av lagens tre personkretsar
- Faktiskt inte får sitt behov tillgodosett på annat sätt
- Behöver sökt insats för att tillförsäkras goda levnadsvillkor

Insatser enligt LSS är möjliga att beviljas för svenska medborgare och utländska medborgare som har permanent uppehållstillstånd i Sverige. För övriga utländska medborgare bedöms bistånd utifrån kommunens yttersta ansvar enligt Socialtjänstlagen.

Huvudregeln är att stöd- och serviceinsatser enligt LSS ska tillgodoses i och av den kommun där en person är bosatt. Det finns dock vissa undantag ifrån huvudregeln vilka beskrivs nedan. Därtill krävs att den enskilde personen tillhör någon av lagens personkretsar för att kunna få insatser, personkretsarna beskrivs också nedan.

3.1 Personkrets enligt LSS

För att kunna få insatser enligt LSS krävs att den enskilde omfattas av någon av lagens personkretsar vilka framgår i 1 § LSS. Personkretsbedömningen ska alltid göras före beslut om insats. Bedömningen av om en person omfattas av LSS personkrets ska framgå av beslutet om insats enligt LSS och kan överklagas. Personkretsfrågan är därför en viktig utgångspunkt i utredningsfasen. En personkretsbedömning kan inte aktualiseras av andra omständigheter än ansökan om insatser enligt LSS.

- Första personkretsen innefattar personer som har utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.
- Andra personkretsen innefattar personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.
- Tredje personkretsen innefattar personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den

dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Huruvida en person omfattas av personkrets 1 och 2 bestäms utifrån den enskildes diagnos utan hänsyn till den enskildes stödbehov. Huruvida en person omfattas av personkrets 3 bestäms istället utifrån den enskildes behov i förhållande till dennes funktionshinder (i förhållande till omgivningen). För att kunna avgöra om en person omfattas av någon av grupperna i LSS personkrets ska bedömningen grundas på läkarintyg och andra underlag (till exempel från arbetsterapeut) som bekräftar personens funktionsnedsättning och beskriver vilka konsekvenser den medför i vardagen för den enskilde och för livsföringen i övrigt.

4 Barnperspektiv och barnkonventionen

FN:s konvention om barns rättigheter antogs 1989 och gäller för alla under 18 år i hela världen. Barnkonventionen blev svensk lag från och med den 1 januari 2020 och Osby kommun har genom Barnkonventionen ett ansvar att se till att alla barn och unga får sina rättigheter tillgodosedda samt att ett barn- och ungdomsperspektiv lyfts fram i all verksamhet, vilket även innefattar LSS-enheten.

FN:s barnkonvention fastslår att barnets rättigheter skall respekteras och värnas. Barn är kompetenta och viktiga medborgare och genom att värna barns rättigheter ökar möjligheten att skapa goda grundförutsättningar under barndoms- och ungdomsåren och sedermera inträda i vuxenliv och arbetsliv.

Barnkonventionen består av 54 artiklar, varav artikel 2, 3, 6 och 12 utgör de fyra huvudprinciperna. Dessa är grundläggande allmänna principer som ska utgöra ett ramverk till arbetet för barn samt vara ett ramverk för hur övriga artiklar i konventionen ska tolkas. Dessa fyra grundläggande principerna är;

- Artikel 2 - Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Artikel 3 - Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.
- Artikel 6 - Alla barn har rätt till liv och utveckling.
- Artikel 12 - Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

LSS innehåller också en bestämmelse om barns rätt till information och rätt att komma till tals. Bestämmelsen finns i 8 § andra stycket LSS och har sin grund i artikel 12 i barnkonventionen. När en åtgärd eller insats rör ett barn ska barnets bästa beaktas. Bestämmelserna är avsedda att stärka barns ställning och innebär att när en åtgärd eller insats rör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

I alla åtgärder som påverkar barn ska barnkonsekvensanalys göras. Det innebär att göra en analys av hur beslut påverkar det berörda barnet eller de berörda barnen.

4.1.1 Föräldraansvaret

Vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättning har, liksom andra vårdnadshavare, ansvar enligt föräldrabalken för barnets personliga

förhållanden och ska se till att barnets behov av bland annat omvårdnad och trygghet blir tillgodosedda. Vårdnadshavaren ska också svara för att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. Föräldraansvaret omfattar den normala omsorgen och tillsynen som alla barn har behov av. Barn med funktionsnedsättning kan ha mer omfattande behov av stöd, omsorg och tillsyn än andra barn. Ansvaret för att tillgodose dessa behov ligger utanför det normala föräldraansvaret. Det är alltså behovet av extra tillsyn och omvårdnad med anledning av funktionsnedsättningen som ska ligga till grund för bedömningen om rätten till insatser enligt LSS. Ju äldre barnet blir desto mindre är föräldraansvaret för omsorg och tillsyn.

4.1.2 Orosanmälan till socialtjänsten

Myndigheter vars verksamhet berör barn och unga och andra myndigheter inom bland annat socialtjänsten är skyldiga att anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om, eller misstänker att ett barn far illa. Det innebär att yrkesverksamma inom LSS-enheten är skyldig att anmäla oro för att ett barn far illa till socialtjänsten så snart som möjligt.

I anmälan ska det framgå vilket barn eller ungdom det handlar om, iakttagelser och oro för barnet samt eventuellt annan information som beskriver orsaken till oron.

5 Handläggning och dokumentation

5.1 Ansökan

LSS är en frivillig lagstiftning vilket innebär att insatser ej kan ges under tvång eller som följd av en anmälan. Det är därmed en förutsättning att det inkommer en ansökan om stöd i LSS för att en utredning ska inledas och en behovsbedömning ska göras.

5.1.1 Vem kan göra ansökan?

De som är behöriga att begära insatser enligt LSS är:

- Vuxna personer, det vill säga, personer från 18 år. Vuxna ska själv begära insatsen men kan företrädas av ombud med fullmakt.
- God man eller förvaltare i de fall vuxna personer saknar förmåga att på egen hand ta ställning i frågan.
- Barn som är 15 år men som inte har fyllt 18 år, och som har förmåga att ta ställning. De barnen ska begära insatser tillsammans med vårdnadshavare.
- Vårdnadshavare om insatsen avser barn som är under 15 år.
- Vårdnadshavare om insatsen avser barn som har fyllt 15 år men inte 18 år som saknar förmåga att på egen hand ta ställning i frågan.

Om ett barn som fyllt 15 år har förmåga att ta ställning och inte vill ansöka om LSS-insats kan ingen utredning inledas.

Om barnet har två vårdnadshavare ska båda begära eller samtycka till begäran om insatsen.

5.1.2 Hur görs en ansökan?

En ansökan om insatser enligt LSS kan göras på flera olika sätt, både skriftligt och muntligt. Behöver man hjälp med att göra en ansökan ska LSS-handläggare vara behjälplig med det.

Det finns en skriftlig ansökningsblankett man kan använda sig av på kommunens hemsida om man vill, det är dock inget krav att ansökan måste ske skriftligt. Av ansökan behöver det framkomma tillräckliga uppgifter för att en bedömning av behov av stöd enligt LSS ska kunna göras. Om det saknas tillräckliga uppgifter i ansökan ställer LSS-handläggare kompletterande frågor och begär in kompletterande underlag. Har den enskilde behov av tolk ska detta framgå av ansökan, eller i första kontakt med handläggaren. Det är handläggarens ansvar att boka tolk, om handläggaren bedömer att det behövs.

Ansökan ska inkomma till kommunens LSS-handläggare som hanterar ärendet vidare.

5.1.3 Förhandsbesked

Om en person som omfattas av LSS vill bosätta sig i en kommun ska kommunen enligt 16 § LSS ge förhandsbesked om rätten till insatser enligt 9 § LSS. Sökandes avsikt med att flytta till kommunen måste vara klar och bestämd och man kan inte begära förhandsbesked av flera kommuner samtidigt. Ett förhandsbesked är giltigt i sex månader räknat från den dag insatserna som förhandsbeskedet omfattar blir tillgängliga för den enskilde.

5.2 Utredning och bedömning av behov av en insats

I LSS finns inga särskilda regler om hur en utredning ska inledas. Utredningar enligt LSS omfattas i stället av bestämmelserna i förvaltningslagen. Där framgår bland annat att alla ärenden som rör enskilda ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Utredningens omfattning kan variera beroende på den enskildes behov och vilken typ av insats som efterfrågas. Utredningen ska vara tillräckligt omfattande för att kunna ge ett tillfredsställande underlag för beslut, men får inte innehålla andra uppgifter än vad som är nödvändigt för utredningens syfte. Syftet med utredningen är att få fram underlag som ligger till grund för ett korrekt och rättssäkert beslut. Sökande ska kunna styrka sina uppgifter genom att visa upp exempelvis läkarintyg. Handläggaren kan behöva inhämta information som är av vikt för utredningen hos annan myndighet, inom förvaltningen eller från anhöriga. För att kunna göra detta krävs samtycke från sökande. Behov av insatser bedöms alltid utifrån sökandes individuella situation. Normaliseringsprincipen ska vara vägledande.

En noggrann och relevant, individuell bedömning ska göras. Detta förutsätter bland annat att tillräckligt, och rätt underlag har inkommit till handläggaren. Det förutsätter också god kännedom om olika funktionsnedsättningar, deras upphov, variationer och betydelse för möjligheterna att leva ett liv så likt andras som möjligt och i gemenskap med andra. Kunskap om vilka konsekvenser olika funktionsnedsättningar kan medföra och hur de kan

reduceras genom t.ex. hjälpmedel och bostadsanpassning har också stor betydelse.

Utredning och bedömning ska genomföras i samråd med den enskilde och beslutet ska bygga på en helhetssyn där hänsyn bland annat tas till sociala, medicinska, och psykologiska behov. Den enskildes önskemål och förslag ska övervägas.

Utredning görs av en, och ibland två LSS-handläggare beroende på utredningens karaktär och omfattning.

5.3 Kommunikering

Utredningar som gäller insatser enligt LSS till enskilda ska som huvudregel kommuniceras innan beslut. Kravet på kommunikering innebär att beslut inte får fattas utan att den enskilde har underrättats om uppgifter som tillförts ärendet av någon annan och fått möjligheter att yttra sig om uppgifterna. Undantag är om beslutet inte går den enskilde emot, om uppgiften saknar betydelse för beslutet eller om det är uppenbart obehövt att kommunicera.

Kommunikering kan ske på olika sätt, skriftligt och/eller muntligt. Datum för när kommunikering sker ska framgå i utredningen. Vid behov av tolk bör utredningen kommuniceras med tolk. Barn över femton år ska få ta del av kommunikeringen.

Den enskilde och part bör få en specificerad tid på sig att inkomma med synpunkter. Synpunkterna som framkommer under kommunikering ska dokumenteras i utredningen.

5.4 Beslut

Genomförd utredning leder till beslut. Beslutet kan vara bifall, delavslag eller avslag. Beslutet ska vara tydligt och begripligt för sökande. Av beslutet ska det klart framgå vilka insatser som beviljats, i vilken omfattning, för hur lång tid och vad i ansökan som eventuellt avslås. Nämnden är skyldig att underrätta den enskilde om innehållet i ett slutligt beslut

5.4.1 Överklaga ett beslut

Vid helt avslag, eller delavslag har den enskilde rätt att överklaga beslutet till förvaltningsdomstol vilket ska framgå av bilaga till beslutet. Överklagan ska inkomma senast tre veckor från det att den enskilde har tagit del av beslutet. Om den sökande vill ha hjälp med överklagan tas kontakt med LSS-handläggare som då ska vara behjälplig.

Innan överklagandet skickas till förvaltningsdomstolen ska handläggaren överväga om det tillkommit nya uppgifter som ger skäl att ompröva tidigare beslut.

5.5 Uppdrag och verkställa beslut om LSS-insats

Vid beslut om bifall av sökt LSS-insats skickas ett uppdrag från LSS-handläggare till den eller de enhetschef om ansvarar för att verkställa beslutet.

Hur beviljade insatser ska verkställas formuleras och sammanfattas i den genomförandeplan som personal från aktuell enhet upprättar tillsammans med den enskilde.

5.5.1 Avgifter

Insatser enligt LSS är avgiftsfria. Avgifter får tas ut för bostad, kost och fritids- och kulturella aktiviteter.

5.6 Uppföljning och omprövning av beslut

Varje beslut om insatser ska följas upp och utvärderas kontinuerligt eller vid förändringar. När en ny insats påbörjas kan behovet av uppföljning vara större och behöva genomföras tätare. I övrigt sker uppföljning av insatser som utgångspunkt en gång per år inom Osby kommun. I samband med att uppföljning sker ska information om hur insatsen fungerar inhämtas, det kan ske genom att man begär att få del av genomförandeplan och genom att ställa frågor till den enskilde. Det är viktigt att försäkra sig om att den enskilde får det stöd som beviljats, av den som utför insatsen.

Ibland kan det vara svårt för den enskilde och dennes företrädare att ge uttryck för att den enskilde inte är helt nöjd med en insats. Uppföljningen ska ge den enskilde och dennes företrädare möjlighet att uttrycka sina åsikter till handläggaren utan att den som utför insatsen är närvarande.

Beslut kan omprövas vid väsentligt förändrat hjälpbehov eller vid andra ändrade förhållanden.

5.7 Dokumentation

Handläggning av ärenden som rör enskilda och genomförande av beslut om insatser ska dokumenteras.

Dokumentationen ska ange beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. Både den som fattar beslut om insatser och den som utför dem har skyldighet att dokumentera.

Dokumentationen ska utformas med respekt för den enskildes integritet och beskrivningen av den enskildes förhållanden ska präglas av saklighet och objektivitet. Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden ska förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem.

Den enskilde kan begära ut dokumentation vilket då ska hanteras skyndsamt enligt gällande regler.

6 Insatser enligt LSS

6.1 Rådgivning och annat personligt stöd enligt 9 § 1 LSS

Regionen ansvarar för den här insatsen.

6.2 Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans enligt 9 § 2 LSS

Genom insatsen personlig assistans har personer som har stora hjälpbehov av personlig karaktär möjlighet att erhålla ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer. För rätt till personlig assistans krävs att den

enskilde har behov av insatsen för sina grundläggande behov och att dessa inte tillgodoses på annat sätt. Den som har rätt till personlig assistans för sina grundläggande behov har också rätt till personlig assistans för andra personliga behov om de inte tillgodoses på annat sätt.

6.2.1 Tillfällig utökning av personlig assistans

Tillfälligt behov av utökad personlig assistans kan beviljas vid till exempel semesterresa eller sjukdom. Kommunen har även ansvar för tillfälliga utökningar av assistans utöver vad som beviljats inom ramen för assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken. Kommunen har skyldighet att pröva enskildas behov av personlig assistans i väntan på Försäkringskassans beslut.

6.2.2 Personlig assistans till barn

Bedömning av barns rätt till personlig assistans sker enligt samma kriterier som för vuxna med funktionsnedsättning, det vill säga barnet ska ha behov av hjälp för sina grundläggande behov och för andra personliga behov. Eftersom personlig assistans som ges till barn påverkar hela familjens situation är det också viktigt att assistansen anpassas till varje familjs individuella behov och att barnets vårdnadshavare ges ett avgörande inflytande över hur stödet till barnet utformas.

6.2.3 Personlig assistans och föräldraansvar

Föräldrar till barn med funktionsnedsättningar har, liksom andra föräldrar, ansvar enligt föräldrabalken för barnets personliga förhållanden och att barnets behov blir tillgodosedda. Föräldrar ansvarar för att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. Vid bedömning av barns rätt till personlig assistans och omfattningen av insatsen ska hänsyn tas till det som normalt kan anses inom ramen för föräldraansvar. Det är behovet av extra tillsyn och omvårdnad med anledning av funktionsnedsättningen som ska ligga till grund för bedömningen av rätten till personlig assistans. Tid för föräldraansvar räknas av i enlighet med gällande reglering.

6.2.4 Personlig assistans i barnomsorg och skola

Grundregeln är att funktionsnedsatta barn och ungdomars behov ska tillgodoses inom ramen för barnomsorgens och skolans verksamhet. Personliga assistenter ska inte ersätta ordinarie personal inom barnomsorg och skola om det inte finns särskilda skäl för det.

6.2.5 Personlig assistans på daglig verksamhet

Grundregeln är att den enskildes behov ska tillgodoses inom ramen för daglig verksamhet. Personliga assistenter ska inte ersätta ordinarie personal om det inte finns särskilda skäl för det.

6.2.6 Personlig assistans efter 66-årsdagen

Rätten till personlig assistans enligt LSS kvarstår när den enskilde fyller 66 år om insatsen har beviljats före 66-årsdagen. Dessa personer har dock inte rätt att ansöka om utökad personlig assistans. Personlig assistans enligt LSS får dock inte utökas efter att den enskilde har fyllt 66 år.

6.2.7 Gränsdragning mellan kommunen och Försäkringskassan

Kommunen har hela det ekonomiska ansvaret för assistans upp till 20 timmar per vecka. Om assistansbehovet för de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka kan den enskilde rätt till assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken (SFB). Personlig assistans enligt SFB handläggs av Försäkringskassan. Om sökandes grundläggande behov överstiger 20 timmar per vecka ska handläggare anmäla behovet till Försäkringskassan. Sökande ska alltid informeras innan en sådan anmälan görs.

6.3 Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS

Ledsagarservice syftar till att bryta isolering och att möjliggöra en aktiv fritid. Insatsen är knuten till aktiviteter av enklare karaktär utanför hemmet och anpassas efter individuella behov.

Insatsen utförs rimligen av en person som inte är nära vän eller släkt med den enskilde eftersom syftet är att bryta social isolering och utöka social samvaro utöver det nätverket den enskilde redan har. Insatsen kan komplettera anhörigkontakter.

Omvårdnad ingår inte i insatsen men ledsagaren kan bistå med enklare omvårdnad som ingår i aktivitet tex toalettbesök, måltidsstöd eller av- och påklädning.

6.3.1 Ledsagarservice och bostad med särskild service

Bor den enskilde i bostad med särskild service anses behovet tillgodosett genom boendeformen om det inte finns särskilda skäl för annan bedömning.

6.3.2 Ledsagarservice och resor

Utlandsresa till ett mer avlägset land kan generellt inte vara en nödvändighet för att en person skall anses tillförsäkrad goda levnadsvillkor. Vidare ingår större omvårdnadsinsatser eller övernattnings tillsammans med ledsagaren inte i insatsen.

6.4 Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS

En kontaktperson ska vara ett icke professionellt stöd av en medmänniska som har ett stort engagemang och intresse för andra människor. Syftet med insatsen är att bryta den enskildes isolering genom samvaro och hjälp till fritidsverksamhet. Omvårdnad ingår inte i insatsen men kontaktpersonen kan bistå med enklare omvårdnad som ingår i aktivitet tex toalettbesök, måltidsstöd eller av- och påklädning.

Insatsen utförs rimligen av en person som inte är nära vän eller släkt med den enskilde eftersom syftet är att bryta social isolering och utöka social samvaro utöver det nätverket den enskilde redan har. Insatsen kan komplettera anhörigkontakter.

6.4.1 Biträde av kontaktperson i en bostad med särskild service

Bor den enskilde i bostad med särskild service anses behovet tillgodosett genom boendeformen om det inte finns särskilda skäl för annan bedömning.

6.5 Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS

Avlösarservice innebär att en person tillfälligt tar över omvårdnad om brukaren från anhöriga eller andra närstående. Avlösarservice kan utföras både som regelbunden insats och vid oförutsägbara situationer och bedöms individuellt. Även familjehemsföräldrar kan ansöka om avlösarservice. Insatsen utförs i, eller i nära anslutning till den enskildes hem. Insatsen kan ges såväl dagar, kvällar och nätter som helger. Avlösarservicen ger möjlighet för närstående att delta i egna aktiviteter utanför hemmet eller avkoppling. Föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan också behöva tid för att ägna sig åt familjens övriga barn.

Insatsen utförs rimligen av en person som inte är nära vän eller släkt med den enskilde.

6.6 Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS

Korttidsvistelse innebär att den enskilde under kortare eller längre tid vistas i ett korttidshem, i stödfamilj, deltar i en kurs eller i lägerverksamhet.

Syftet med insatsen är att den enskilde ska erbjudas miljöombyte och/eller rekreation

Syftet med insatsen kan vara att den enskilde får miljöombyte och rekreation eller att anhöriga får avlösning i omvårdnadsarbetet. Syftet kan även vara att den enskilde ges möjlighet till personlig utveckling eller för att bryta ett beroende till föräldrarna och som en förberedelse för att flytta hemifrån. Behovet av korttidsvistelse minskar succesivt efter 18 års ålder.

6.7 Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov enligt 9 § 7 LSS

Korttidstillsyn kan beviljas skolungdomar efter vårterminen det året barnet fyller 13 år om barnet har en omfattande funktionsnedsättning och därför har behov av tillsyn. Rätten till korttidstillsyn är kopplat till skolgång och upphör då eleven slutar gymnasieskolan. Insatsen kan även ges under sommarlovet efter avslutad gymnasieskola om behov finns. Korttidstillsyn beviljas för den tid då föräldrar arbetar.

6.8 Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet enligt 9 § 8 LSS

Ett av socialtjänstens främsta mål är att skapa förutsättningar för att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska kunna växa upp i sina föräldrahem. Boende i familjehem eller bostad med särskild service är en insats som kan komma ifråga först om barnet, trots stödinsatser i hemmet, inte kan bo kvar. Insatsen ska ses som ett komplement till boendet i föräldrahemmet. Insatsen riktar sig till barn som har ett speciellt behov av stöd. Boendet ska vara utformat så att det ger barnet/ungdomen goda möjligheter till en god kontakt med sina föräldrar, syskon och andra närstående.

Insatsen kan verkställas i familjehem, på boende eller i samband med skolgång på internatboende. Det är upp till kommunens verkställighet att avgöra hur insatsen verkställs.

6.9 Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna enligt 9 § 9 LSS

Bostad med särskild service kan bli aktuellt för funktionsnedsatta personer som trots stöd inte klarar ett ordinärt boende. Med insatsen avses antingen boende med fast personalstöd i form av gruppboende eller serviceboende alternativt särskilt anpassad bostad utan fast personalstöd.

Kommunen har, enligt HSL, ansvar för hälso- och sjukvård upp till och med sjuksköterskenivå i gruppboenden och serviceboenden.

6.10 Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig enligt 9 § 10 LSS

Daglig verksamhet riktar sig till personer som tillhör personkrets 1 och 2, är i yrkesverksam ålder, saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Den dagliga verksamheten bör innehålla både aktiviteter med habiliterande inriktning och arbetslivsinriktade uppgifter.

Det är angeläget att regelbundet pröva möjligheterna till arbete på den öppna arbetsmarknaden eller andra anställningsformer för personer inom daglig verksamhet. Detta utreds av arbetsförmedlingen.

6.11 Individuell plan

Personer som har insatser enligt LSS ska erbjudas individuell plan. Syftet är att planen ska garantera inflytande och full delaktighet i planering av insatser. Den ska också underlätta samordning av brukarens insatser. En individuell plan består av två delar, dels ett planeringsmöte och dels av det dokument som blir resultatet av mötet. Planen ska innehålla:

- syftet med planeringen
- vem som gör vad och ansvarar för vad
- tid för uppföljning och utvärdering
- vilka som får ta del av planen

7 Ansvarsfördelning mellan bosättningskommun och vistelsekommun

Huvudregeln är att stöd- och serviceinsatser enligt LSS ska tillgodoses i och av den kommun där en person är bosatt. Med bosättningskommun avses den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt. Den kommun som den enskilde är stadigvarande bosatt i är i de allra flesta fall också den kommun där den enskilde är eller borde vara folkbokförd. I de flesta fall är vistelsekommun och bosättningskommun en och samma kommun.

Bosättningskommunen ansvarar för insatser enligt LSS även under tillfällig vistelse i annan kommun t.ex. ledsagare vid teaterbesök, vistelse i sommarhuset eller längre tids studier. Bosättningskommunen ansvarar för stödet tills den enskilde väljer att bosätta sig i annan kommun.

Vistelsekommunen har emellertid ansvar för den enskildes hjälpinsatser i akuta situationer. Vistelsekommunen är också i vissa fall skyldig att bistå bosättningskommunen med utredning och att verkställa beslut för att underlätta för person med funktionsnedsättning att kunna vistas i en annan kommun under kortare tid (semesterresor och andra kortare vistelser upp till sex månader). Därefter får bosättningskommunen svara för detta.